

Jyrki Martikkala

PÄÄTÖS KULLANHUHDONTALUVAN MYÖNTÄMISESTÄ

Kullanhuuhdontalupahakemus

Hakija: Jyrki Martikkala

Vireilletulopvm: 29.10.2014

Etu oikeuspvm: 29.10.2014

Hakemuksen tarkoitus: Kullanhuuhdonta valtion omistamalla alueella.
Kaivoslain (621/2011) 22 §:n mukaan kullanhuuhdontaan valtion omistamalla alueella on oltava kaivosviranomaisen lupa.

PÄÄTÖS

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto myöntää kaivoslain (621/2011) nojalla Jyrki Martikkalalle kullanhuuhdontaluvan lupatunnuksella HL2014:0040. Tällä luvalla jatketaan valtausoikeuden 7893 voimassaoloa.

Perustelut: Hakija on osoittanut, että kaivoslaissa (621/2011) säädetty edellytykset täyttyvät eikä kaivosviranomaisen selvityksen (liite 3) perusteella luvan myöntämiselle ole kaivoslaissa säädettyä estettä.

Kaivoslaki (621/2011) 45 § ja 50 §.

Kullanhuuhdontaluvan haltijalla on tässä luvassa mainitulla kullanhuuhdonta-alueella yksinoikeus etsiä ja kartoittaa maaperässä esiintyvää kultaa, ottaa talteen ja hyödyntää maaperässä esiintyvää kultaa huuhtomalla sekä ottaa talteen ja hyödyntää huuhtonnan sivutuotteena irtomaasta löytyvät platinahiput sekä jalo- ja korukivet.

Kullanhuuhdonta-alueen tiedot

Pinta-ala: 4,9 ha

Alueen nimi: JM Gold

Sijainti: Inari, Köysihaara, Metsähallituksen hallinnoima valtionmaa, metsätalousalue.
Alueen sijainti ja rajat ilmenevät tämän päätöksen liitetystä kartasta (liite 2).

Päätöksen täytäntöönpano

Kullanhuuhdontalupaan perustuvat toimenpiteet saa aloittaa, kun siihen oikeuttava lupapäätös on lainvoimainen ja luvassa määrätty vakuus on asetettu. Jos kullanhuuhdontalupaan perustuvat toimenpiteet edellyttävät muualla lainsäädännössä vaadittua lupaa, saa toimenpiteen kuitenkin aloittaa vasta, kun asianomainen lupapäätös on

lainvoimainen tai toiminnan aloittamiseen on saatu oikeus asiassa toimivaltaiselta viranomaiselta.

Lupamääräykset

Päätöksen voimassaolo:

Kullanhuuhdonta-lupa on voimassa kolme vuotta päätöksen lainvoimaiseksi tulosta.

Perustelut: Kaivoslaki (621/2011) 65 §.

Luvan voimassaoloaika on lain sallima enimmäisaika luvan voimassaolon jatkamiselle, koska kullanhuuhdonnan ei katsota aiheuttavan yleiselle tai yksityiselle edulle sellaista vahinkoja tai haittaa, että luvan voimassaoloaika olisi lyhennettävä.

Menetelmät:

Tämä lupa oikeuttaa koneellisen kullankaivun suorittamiseen lupa-alueella. Vuotuinen kaivumäärä on noin 200-400m³ vuodessa.

Perustelut: Lupahakemuksen mukaisesti. Hakemuksen mukaisen konekaivun suorittamiseen tarvitaan kullanhuuhdonta-luvan lisäksi ympäristönsuojelulain ja vesilain mukaiset luvat.

Kullanhuuhdonta-alueen kunnossapito

Kullanhuuhdonta on rajoitettava välttämättömiin toimenpiteisiin. Kullanhuuhdonta-luvan nojalla tapahtuvasta toiminnasta ja muusta kullanhuuhdonta-alueen käytöstä ei saa aiheutua haittaa ihmisten terveydelle tai vaaraa yleiselle turvallisuudelle, olennaista haittaa muulle elinkeinotoiminnalle, merkittäviä muutoksia luonnonolosuhteissa, harvinaisten tai arvokkaiden luontoesiintymien olennaista vahingoittumista, merkittävää maisemallista haittaa tai muille lähistöllä olevien alueiden käyttötarpeille haittaa tai vahinkoa eikä vahinkoa alueella sijaitseville kulttuurihistoriallisesti arvokkaille rakennuksille ja niiden pihapiirille. Kullanhuuhdonta-luvan haltijan on pidettävä kullanhuuhdonta-alue sellaisessa kunnossa, että se jatkuvasti täyttää turvallisuuden vaatimukset eikä haitallisia ympäristövaikutuksia aiheudu.

Perustelut: Kaivoslaki (621/2011) 24 §.

Poronhoidolle aiheutuvien haittojen vähentäminen

Kullanhuuhdonta-luvan haltijan on estettävä porojen joutuminen jyrkkäreunaisiin kaivukuoppiin tai luiskattava kaivannot siten, ettei niistä aiheudu vaaraa alueella liikkuville poroille tai porotalouden harjoittajille. Lupa-alueelle ei saa virittää puiden väliin naruja tai muuta vastaavaa, joka voi aiheuttaa vaaratilanteita alueella mahdollisesti liikkuville.

Perustelut: Alue kuuluu Hammastunturin paliskunnan alueeseen.

Lupamääräyksessä mainituilla toimenpiteillä vähennetään kullanhuuhdonnasta poronhoidolle aiheutuvia haittoja erityisellä

poronhoitoalueella. Myös tämän luvan muissa lupamääräyksissä kielletään olennaisen haitan aiheuttaminen muille elinkeinoille sekä määrätään aiheutuneiden vahinkojen ja haittojen korvaamisesta. Alueella tai sen läheisyydessä ei selvitysten (liite 3.) perusteella ole erityisiä porontalouden rakenteita.

Saamelais- ja kolttu-asioiden liittyvät määräykset

Kullanhuuhdontaluvan haltijan on huolehdittava, ettei toiminnasta yksin tai yhdessä muiden vastaavien lupien tai alueiden muiden käyttömuotojen kanssa aiheudu sellaista haittaa, joka olennaisesti heikentäisi edellytyksiä harjoittaa saamelaiselinkeinoja taikka muutoin ylläpitää ja kehittää saamelaiskulttuuria. Mikäli olennaista haittaa aiheutuu, toiminta on keskeytettävä ja aiheutunut haitta korjattava välittömästi.

Perustelut: Alue sijaitsee saamelaisten kotiseutualueella. Annetuissa lausunnoissa esiin tulleet saamelaiselinkeinojen harjoittamiseen ja saamelaiskulttuurin ylläpitämiseen liittyvät yksilöidyt asiat on otettu huomioon tämän luvan lupamääräyksissä.

Kullanhuuhdonta koskeva selvitysvelvollisuus

Kullanhuuhdontaluvan haltijoiden tulee vuosittain toimittaa Turvallisuus- ja kemikaalivirastolle selvitys talteen otetun kullan ja käsitellyn irtomaan määrästä sekä rakentamisesta kultanhuuhdonta-alueella ja muusta alueen käytöstä.

Selvityksen tulee sisältää:

- 1) talteen otetun kullan määrä grammoina
- 2) käsitellyn irtomaan määrä irtokuutiometreinä
- 3) käytetyt tutkimus- ja työmenetelmät
- 4) kultanhuuhdonta-alueella työskentelevien henkilöiden määrä henkilötyöpäivinä
- 5) työskentelyaika kultanhuuhdonta-alueella
- 6) tehdyt maisemointi- ja jätehuoltotoimenpiteet

Selvitys on jätettävä kaivukautta seuraavan vuoden maaliskuun loppuun mennessä.

Perustelut: Kaivoslaki (621/2011) 28 §, asetus kaivostoiminnasta (391/2012) 9 §.

Kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelma ja sen noudattaminen

Kullanhuuhdontaluvan haltijoiden on noudatettava viranomaiselle toimittamaansa kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelmaa.

Perustelut: Kaivoslaki (621/2011) 25 §. Kullanhuuhdonta on velvollinen huolehtimaan maa- ja kivennäisjätteen synnyn ehkäisemisestä, sen haitallisuuden vähentämisestä sekä jätteen hyödyntämisestä tai käsittelemisestä.

Vakuus

Kullanhuuhdontaluvan haltijan on asetettava 3500 euron suuruinen pankkitalletusvakuus Turvallisuus- ja kemikaalivirastolle kaivoslakiin perustuvasta toiminnasta aiheutuneen

vahingon ja haitan korvaamista sekä kaivoslain mukaisten jälkitoimenpiteiden suorittamista varten.

Perustelut: Kaivoslaki (621/2011) 107 §

Vakuus määräytyy kaivumenetelmän ja alueen ominaisuuksien perusteella. Alueella harjoitetaan konekaivua vuosittain käsiteltävän maamäärän ollessa noin 200-400m³. Alue sijoittuu tieverkoston välittömään läheisyyteen.

Ilmoitus kullanhuuhdonta-alueen maastotöistä

Kullanhuuhdontaluvan haltijoiden on ilmoitettava etukäteen kirjallisesti alueen hallinnasta vastaavalle Metsähallitukselle sekä alueen paliskunnalle ja saamelaiskäräjille kaikista maastotöistä, jotka voivat aiheuttaa vahinkoa tai haittaa. Maastotöitä koskevassa ilmoituksesta on käytävä ilmi:

- 1) töistä vastaavan henkilön nimi sekä yhteystiedot;
- 2) arvioitu maastotöiden aloitusajankohta ja kesto;
- 3) tarkempi selvitys, mitä maastotöitä tehdään sekä mitä työmenetelmiä ja koneita käytetään;
- 4) arvio toimenpiteiden määrästä;
- 5) alueella työskentelevien henkilöiden lukumäärä;
- 6) arvio maastotöiden vaikutuksista ympäristöön;
- 7) tarvittaessa selvitys muista seikoista, joilla voi olla merkitystä.

Maastotöitä koskevaan ilmoitukseen on liitettävä kartta, johon on merkitty alue, jolla maastotöitä tullaan tekemään. Ilmoitus on tehtävä viimeistään kuukautta ennen maastotöihin ryhtymistä.

Perustelut: Kaivoslaki (621/2011) 27 §, asetus kaivostoiminnasta (391/2012) 7 §.

Jälkitoimenpiteet

Kun kullanhuuhdontalupa on rauennut tai peruutettu, on kullanhuuhdontaluvan haltijoiden saatettava kullanhuuhdonta-alue välittömästi yleisen turvallisuuden vaatimaan kuntoon, poistettava rakennukset ja rakennelmat sekä laitteet, huolehdittava alueen kunnostamisesta ja siistimisestä sekä saatettava alue mahdollisimman luonnonmukaiseen ja maisemallisesti tyydyttävään tilaan. Kullanhuuhdontaluvan haltijoiden on tehtävä viipymättä kirjallinen ilmoitus Turvallisuus- ja kemikaalivirastolle ja Metsähallitukselle, kun edellä mainitut toimenpiteet on saatettu loppuun. Ilmoitus on kuitenkin tehtävä viimeistään vuoden kuluttua luvan raukeamisesta tai peruuttamisesta. Ilmoituksen tulee sisältää tieto jälkitoimenpiteiden päättymispäivästä sekä kuvaus toteutetuista jälkitoimenpiteistä.

Perustelut: Kaivoslaki (621/2011) 29 §.

Korvaus alueen hallinnasta vastaavalle viranomaiselle

Kullanhuuhdontaluvan haltijoiden on suoritettava Metsähallitukselle vuotuista korvausta 50 euroa hehtaarilta. Kullanhuuhdontakorvaus on ensimmäiseltä vuodelta maksettava

viimeistään 30 päivänä siitä, kun kullanhuuhdontalupa on tullut lainvoimaiseksi. Seuraavina vuosina korvaus on maksettava viimeistään 15 päivänä maaliskuuta.

Perustelut: Kaivoslaki (621/2011) 102 §

Vahinkojen ja haittojen korvaaminen kultanhuuhdonta-alueella

Kullanhuuhdontaluvan haltijan on korvattava kultanhuuhdonta-alueella tapahtuvasta kaivoslakiin perustuvasta toiminnasta aiheutuneet vahingot ja haitat, jollei jonkin toimenpiteen osalta korvauksesta toisin säädetä.

Perustelut: Kaivoslaki (621/2011) 103 §.

Luvan muuttaminen

Mikäli kultanhuuhdonta koskevien toimenpiteiden määrässä, laadussa tai aikataulussa tapahtuu sellainen muutos, että lupamääräyksiä on tarpeen tarkistaa, on luvanhaltijan haettava kultanhuuhdontaluvan muuttamista kaivosviranomaiselta.

Perustelut: Kaivoslaki (621/2011) 69 §.

Luvan jatkaminen

Mikäli luvan voimassaoloa halutaan jatkaa, tulee hakemus luvan voimassaolon jatkamiseksi toimittaa kaivosviranomaiselle viimeistään kaksi kuukautta ennen luvan voimassaolon päättymistä. Hakemukseen tulee liittää lupaharkinnan kannalta tarpeelliset ja luotettavat selvitykset alueella harjoitetun toiminnasta ja siitä, että alueella on edelleen edellytyksiä löytää kultaa.

Perustelut: Kaivoslaki (621/2011) 66 §, asetus kaivostoiminnasta (391/2012) 27 §.

Rakentaminen

Kullanhuuhdontalupa ei oikeuta rakentamiseen.

Perustelut: Kaivoslaki (621/2011) 26 §. Lupahakemuksessa ei ole haettu lupaa rakentaa kultanhuuhdonta-alueelle lain tarkoittamia rakennuksia.

Maastoliikenne

Kullanhuuhdonta-alueella ja sen ulkopuolella tapahtuva maastoliikenne edellyttää maastoliikennelain mukaisen luvan maanomistajalta.

Perustelut: Maastoliikennelaki (1710/1995) 2 luku 4§

Lupahakemuksen käsittely

Lupahakemuksesta tiedottaminen

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto on tiedottanut hakemuksesta kuuluttamalla siitä 30 päivän ajan Turvallisuus- ja kemikaaliviraston sekä Inarin kunnan ilmoitustauluilla. Lausunnot ja mielipiteet on tullut toimittaa viimeistään 20.4.2016.

Lausuntopyynnöt ja lausunnot hakemuksesta

Hakemuksesta on lähetetty lausuntopyynnöt ja saatu lausunnot seuraavasti:

- 1) Turvallisuus- ja kemikaaliviraston lausuntopyyntö Hammastunturin paliskunnalle 21.3.2016
Hammastunturin paliskunta ei ole antanut lausuntoaan hakemuksesta

- 2) Turvallisuus- ja kemikaaliviraston lausuntopyyntö Metsähallitukselle 21.3.2016
Metsähallituksen lausunto 22.3.2016

Tukes pyytää Metsähallitukselta lausuntoa kaivoslain (621/2011) 37 §:n nojalla Metsähallitukselta lausuntoa kullanhuuhdontaluvan HL2014:0040 jatkoaikahakemuksesta koskien koneellista kullanhuuhtontaa.

Tukes pyytää lausuntopyynnössään kaivoslain 38 §:n nojalla myös Metsähallituksen perusteltua näkemystä alueen hallinnasta vastaavana viranomaisena hakemuksen mukaisen toiminnan vaikutuksesta saamelaiden oikeudelle alkuperäiskansana ylläpitää ja kehittää kieltään ja kulttuuriaan, huomioiden alueen läheisyydessä olevat muut vastaavat luvat ja muut maankäyttömuodot.

Ympäristöluvan voimassaolo on päättynyt 31.12.2014 ja hakijalla ei ole ko. hakemukseen liittyen voimassa oleva ympäristölupaa, joka vaaditaan koneelliseen kullanhuuhtontaan. Kullanhuuhtonta-alue sijaitsee Metsähallituksen hallinnoimalla metsätalousalueella ja on metsätaloustoimien piirissä. Hakijan mainitsema Ylä-Lapin luonnonhoitoalue on lakannut vuonna 2006 ollen nykyisin Metsähallituksen Lapin metsätalouden aluetta. Hakemusalueen pinta-ala on noin 5 ha ja vuotuinen kaivumäärä 200-400 m³.

Alue on Pohjois-Lapin maakuntakaava-alueella ja merkitty metsätalous- ja poronhoitovaltaiseksi alueeksi (M-1). Kaava ei rajoita haetun kaltaista toimintaa. Alue sijaitsee poronhoitolain tarkoittamalla (848/1990) erityisellä poronhoitoalueella Hammastunturin paliskunnassa ja saamelaiskäräjistä annetun lain (974/1995) 4 §:ssä tarkoitettulla saamelaiden kotiseutualueella.

Lupahakemuksen alue sijaitsee Metsähallituksen ja Hammastunturin paliskunnan sopimuksen (MH 5889/620/2010, 10.12.2010) mukaisella rajoitusalueella, jossa metsien käsittelyä on rajoitettu 20 vuoden ajaksi. Metsähallituksella ja Hammastunturin paliskunnalla on lisäksi yhteistoimintasopimus (MH 3498/2014:2 17.6.2014). Ko. sopimukset eivät käsittele kullanhuuhtontaa paliskunnan alueella.

Metsähallituksella ei ole tällä hetkellä tiedossa ko. alueen lähistöllä nykyistä maankäyttöä muuttavia suunnitelmia. Hakemusalueen läheisyydessä ei ole matkailun yritystoimintaa eikä erityistä virkistyskäyttöä. Vakinaista asutusta ei ole kohteen läheisyydessä.

Alueella on harjoitettu metsätaloustoimintaa pitkään. Nykyisellään kullanhuuhdonta-alueen metsämaat ovat nuorta ja keski-ikäistä mäntyä ja sekapuustoa kasvavaa tuoreen ja kuivahkon kankaan harvahkoa kasvatusmetsää. Kullanhuuhdontahakemusalue sijoittuu suurimmalta osalta metsätaloustoimien ulkopuoliselle kitumaan ohutturpeiselle ojanvarsirämeelle puustona pientä hieskoivua. Alue on luontaisesti uudistuvaa. Lähiajan hakkuusuunnitelmia hakemusalueelle ei ole.

Kullanhuuhdonta-alueilla luvanhaltija on velvollinen korvaamaan Metsähallitukselle aiheuttamansa puusto- yms. vauriot. Polttopuiden ottoon saa maksullisen luvan. Maastoliikenneluvan kullanhuuhdonnan kulkemiseen saa tarvittaessa Metsähallitukselta. Huuhdonta-alueen ulkopuolelle sijoittuvaan majoittumiseen tulee hakea lupa Metsähallitukselta. Hakija on ilmoittanut hakemuksessaan, ettei rakentamistarvetta ole.

Tällä hetkellä Metsähallituksella ei ole tiedossa, että hakemusalueella olisi uhanalaisten kasvien ja eläinten esiintymiä, petolintujen pesintää tai tunnettuja kulttuuriperintökohteita. Alueelta tai sen välittömästä läheisyydestä ei ole kartoitettu muinaismuistolain (17.6.1963/295) suojaamia muinaisjäännöksiä tai muita kulttuuriperintökohteita. Jos maata kaivettaessa tai muuta työtä suoritettaessa tavataan kiinteä muinaisjäännos, on työ muinaisjäännöksen kohdalta heti keskeytettävä ja ilmoitettava kohde Museovirastolle tarpeellisia toimenpiteitä varten. Ilman muinaismuistolain nojalla annettua lupaa kiinteän muinaisjäännöksen kaivaminen, peittäminen, muuttaminen, vahingoittaminen, poistaminen ja muu siihen kajoaminen on kielletty. Myös muut alueella mahdollisesti olevat kulttuuriperintökohteet, kuten vanhat kullankaivun historiaan liittyvät jäännökset, tulee ottaa huomioon maankäytössä. Metsähallitus toteaa kuitenkin, että tällä hetkellä Metsähallituksen tiedossa ei ole em. kohteita hankkeen alueella, mutta että Metsähallitus ei tule myöskään tekemään alueella maastokartoituksia ko. hankkeen johdosta. Metsähallitus ei täten sitoudu tällä lausunnollaan vastuuseen alueen mahdollisista kartoittamattomista ja vielä löytymättömistä kohteista. Luonnonsuojelu- ja vesilain viranomaisvalvonnasta alueella vastaa Lapin ELY-keskus. Tarkemmat tiedot mainituista alueen vesiluontotyypeistä, suojelualueista, rauhoitetuista ja suojelluista kohteista ja lajeista sekä haetun toiminnan vaikutuksista niihin antaa Lapin ELY-keskus.

Kalaston osalta kaivutoiminta tulee järjestää siten, ettei alapuoliseen vesistöön pääse kalastolle ja muulle vesiluonnolle haitallisessa määrin liettymistä aiheuttavaa mineraaliainesta eikä ravinteita. Maa-aineksien pääsy alapuoliseen vesistöön voidaan estää riittäväällä veden kierrätyksellä ja saostuslaitailla.

Metsähallitus pyytää muistuttamaan kaivajaa seuraavista asioista mahdollisen luvan myöntämisen yhteydessä:

- Kaivutoiminta tulee tapahtua siten, että alapuoliseen vesistöön ei pääse liettymistä ja rehevöitymistä aiheuttavaa mineraaliainesta eikä ravinteita.

- Kaivukauden päättyessä jyrkät kaivantojen reunat on luiskattava. Reunat on myös merkittävä maastoon riittävän näkyvästi porotaloutta haittaamattomalla tavalla.
- Tiestön käyttöä koskee laki yksityisistä teistä (15.6.1962/358) ja tiestön käytöstä päättää tienpitäjä. Ko. tapauksessa tienpitäjä on Metsähallitus alueelle johtavan tiestön kulkiessa kokonaan Metsähallituksen hallinnassa olevalla valtionmaalla. Kullanhuuhdentalupa ei anna suoraan oikeutta tiestön käyttöön. Metsähallitus ei yleensä rajoita teillään kevyttä liikennettä, mutta raskaisiin kuljetuksiin olisi oltava Metsähallituksen lupa. Alueella oleva Metsähallituksen metsäautotiestö on heikkokuntoista. Metsähallitus ei vastaa tiestön huonosta kunnosta ihmisille ja kalustolle mahdollisesti aiheutuneista vahingoista. Raskaiden kuljetusten ja muun liikennöinnin mahdollisesti aiheuttamat vauriot tiestölle tulee aiheuttajan korvata.
- Itse kultanhuuhdonta-alueelle ei suoraan johda tiestöä ja mikäli kultanhuuhdentalupa myönnetään, on luvan saaja velvollinen hankkimaan koneellisia kulkuneuvoja varten maastoliikenneluvan.

Koska hakijalla ympäristölupa ei ole voimassa, ei toimintaa voi aloittaa ennen ympäristöluvan voimaantuloa. Ympäristölupamenettelyssä pyydetään maanomistajan lausunto ja Metsähallitus voi antaa ko. hakemukseen tarkentavia ohjeita ja huomioitavia seikkoja. Hallituksen esityksessä kaivoslaista todetaan, että arvioinnissa olisi lähinnä tarpeen kiinnittää huomiota saamelaiskulttuurin kannalta tärkeänä pidettävään poronhoitoon kohdistuviin vaikutuksiin.

Metsähallitus katsoo, ettei porotalouden rakenteille kyseessä olevassa tapauksessa aiheudu haittaa, koska porotalouden rakenteita ei ole lupahakemuksen kohteena olevalla alueella. Lupahakemuksen alue sijaitsee Metsähallituksen ja Hammastunturin paliskunnan sopimuksen (MH 5889/620/2010, 10.12.2010) mukaisella rajoitusalueella, jossa metsien käsittelyä on rajoitettu 20 vuoden ajaksi. Metsähallitus arvioi, että porotalouden vaikutusten osalta Hammastunturin paliskunta ko. hakemusalueen osalta voi arvioida toiminnan vaikutuksen porotalouden harjoittamiseen.

Korkeimman hallinto-oikeuden päätöksessä 4.2.2015 (taltionumero 275, Saamelaiskäräjien valitus ympäristölupa-asiassa, joka koski koneellista kullankaivua) todetaan seuraavasti: "Nyt puheena olevassa asiassa on kysymys pienessä mittakaavassa tapahtuvasta kullankaivusta alueella, jota käytetään tähän tarkoitukseen vain osa vuotta ja silloinkin tiukkojen lupamääräysten puitteissa. Sanotulla toiminnalla ei aiheuteta haittaa saamelaiskulttuurille ja vaikutukset saamelaisten perinteiselle elinkeinolle, kuten poronhoidolle, kalastukselle, metsästykselle tai ympäröivälle luonnolle jäävät hyvin paikallisiksi". KHO:n päätöksen kohteena oleva kultanhuuhdentalupahakemus on HL2012:0057, Midas 2 ja pinta-alaltaan 3,4 ha.

Viitaten edellä mainittuun korkeimman hallinto-oikeuden päätökseen sekä po. kullanhuuhtontahakemusalueen vähäiseen pinta-alaan ja ympäröivän alueen muuhun maankäyttöön Metsähallitus arvioi, ettei toiminnasta aiheudu haittaa yksittäisenä kohteena saamelaiskulttuurin harjoittamiselle. Puheena olevan luvan ja ympärillä olevien muiden kullanhuuhtontalupien yhteisvaikutuksella voi olla paikallisesti.

3) Turvallisuus- ja kemikaaliviraston lausuntopyyntö Inarin kunnalle 21.3.2016

Inarin kunnan lausunto 1.4.2016

Hakemus kohdistuu alueelle, jolla ei ole kunnallisia kaavoja. Hakemuksen osalta ei voimassa olevien kunnallisten kaavojen kannalta ole huomautettavaa.

4) Turvallisuus- ja kemikaaliviraston lausuntopyyntö Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle 21.3.2016

Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen lausunto 6.4.2016

Valtaus sijaitsee Inarin kunnassa Köysihaaran varrella. Kyseessä on jatkolupahakemus ja alueella on jo aikaisemmin harjoitettu koneellista kullankaivua.

Lapin ELY-keskuksen tiedossa ei ole mitään luonnonsuojelullisia tai ympäristönsuojelullisia seikkoja, jotka estäisivät kullanhuuhtontaluvan myöntämisen hakemuksen mukaisesti.

5) Turvallisuus- ja kemikaaliviraston lausuntopyyntö Saamelaiskäräjille 21.3.2016

Saamelaiskäräjien lausunto 20.4.2014

Tukes on pyytänyt Saamelaiskäräjiä selvittämään otsikon hakemuksen mukaisista toiminnoista aiheutuvia vaikutuksia saamelaisten oikeudelle alkuperäiskansana ylläpitää ja kehittää omaa kieltään ja kulttuuriaan, harkitsemaan mahdollisten haittojen vähentämiseksi ja ehkäisemiseksi tarvittavat toimenpiteet sekä ottamaan kantaa Saamelaiskäräjistä annetun lain 9 §:n säädettyjen neuvottelujen tarpeellisuuteen. Hakemuksessa tarkoitettu alue sijaitsee Hammastunturin paliskunnan alueella. Hakijan tarkoituksena on harjoittaa koneellista kullanhuuhtontaa.

Korkein hallinto-oikeus (KHO) on vuosikirjapäätöksessään KHO:2014:111 (Dnro 2371/1/13 ja 2466/1/13, annettu 25.6.2014) linjannut, että kaivoslain 38 §:n 1 momentissa tarkoitettujen, saamelaisten oikeuksia alkuperäiskansana koskevien vaikutusten selvittäminen on Tukesin, ei Saamelaiskäräjien vastuulla.

Saamelaiskäräjät toteaa, että sillä ei ole edellytyksiä antaa pyydettyä selvitystä, koska Saamelaiskäräjille ei ole selvityksen antamista varten toimitettu kaikilta osin selkeää ja kattavaa aineistoa saamelaisten oikeutta alkuperäiskansana mahdollisesti häiritsevästä alueiden käyttömuodoista hakemuksessa tarkoitettulla alueella ja sen läheisyydessä. Saamelaiskäräjillä ei ole siten käytettävissään kaikilta osin riittäviä selvityksiä lausunnon antamiseksi.

Tukes ei ole kyseistä kullanhuuhdentalupahakemusta koskevassa lausuntopyynnössään arvioinut luvan mukaisen toiminnan vaikutuksia saamelaiskulttuuriin riittävässä laajuudessa ja riittävän yksilöidysti. Tukes on ilmoittanut selvityspyynnön liitteessä kullanhuuhdontaan oikeuttavien lupien ja hakemusten määrän sekä luetellut muut saamelaisten oikeutta alkuperäiskansana häiritsevät alueiden käyttömuodot (varsin suppeasti ja yleisluonteisesti) hakemuksessa tarkoitetulla alueella ja sen läheisyydessä, mutta ei ole arvioinut näiden yhteisvaikutusta saamelaisten alkuperäiskansaoikeuksiin. Tukes ei ole myöskään tarkastellut edellä kuvattuja toimintoja ja niiden vaikutuksia saamelaisten alkuperäiskansaoikeuksiin koko paliskunnan laajuudessa.

Arvioinnissaan Tukes on pidättäytynyt tarkastelemaan kullanhuuhdontaan oikeuttavien lupien ja hakemusten määrän sekä luetellut muut saamelaisten oikeutta alkuperäiskansana häiritsevät alueiden käyttömuodot vain hakemuksessa tarkoitetulla alueella ja sen välittömässä läheisyydessä (2 km). Saamelainen poronhoito perustuu laidunkiertoon ja porojen vapaaseen laiduntamiseen. Tämän vuoksi tarkastelu tulisi ulottaa paljon laajemmalle alueelle, sillä yksittäiset toiminnot ja häiriötekijät vaikuttavat paliskunnan koko laidunkiertojärjestelmään. Arvioinnissa tulisi ottaa huomioon ainakin kaikkien näiden toimintojen vaikutukset porojen kulku- ja kuljetusreitteihin sekä vaikutukset mm. porojen laidunnusrauhaan. Edelleen tässä arvioinnissa tulisi selvittää alueen mahdolliset erityiset merkitykset Hammastunturin paliskunnan poronhoidolle. Tukes ei myöskään ole toimittanut Saamelaiskäräjille Hammastunturin paliskunnan lausuntoa hakemuksista.

Hakemusalueen lähiseudun kullanhuuhdonnan ja alueen muiden käyttömuotojen vesistövaikutukset tulisi myös arvioida sekä Köysihaaran, Vuijeminhaaran, Sotajoen että koko Ivalojoen vesistöalueen osalta, sillä vesistövaikutukset voivat virtaavissa vesissä ulottua hyvin laajalle alueelle. Tukes ei myöskään ole toimittanut Saamelaiskäräjille vesialueen omistajan ja kalatalousviranomaisen (LapinELY-keskus) ja Inarin kalastusalueen lausuntoa hakemuksista.

Korkein hallinto-oikeus on linjannut edellä mainitussa vuosikirjaratkaisussaan, että "[k]aivoslain 38 §:n 1 momentissa mainitut tahot, kuten Saamelaiskäräjät, eivät voi estää lupa-asian ratkaisemista jäämällä passiivisiksi. Säännöksessä mainittujen tahojen jäädessä passiivisiksi selvitysvastuu jää Turvallisuus- ja kemikaalivirastolle. Turvallisuus- ja kemikaaliviraston on joka tapauksessa selvittävä kaivoslain 38 §:n 1 momentissa tarkoitetut vaikutukset saamelaisten oikeuksiin alkuperäiskansana riippumatta siitä, onko Saamelaiskäräjät osallistunut yhteistyömenettelyyn."(KHO:2014:111:29.)

Tukesin Saamelaiskäräjille toimittama lausuntopyyntö ei vastaa Saamelaiskäräjien näkemyksen mukaan KHO:n vuosikirjapaatoksen linjausta. Lausuntopyyntö on pääosin samanlainen asiasisällöltään ja sanamuodoltaan kuin Tukesin ennen vuosikirjapäätöstä toimittamat lausuntopyynnot. Tukesin tulkinta kaivoslain toimeenpanosta saamelaisten

kotiseutualueen lupaharkinnassa ei Saamelaiskäräjien mielestä vastaa KHO:n asettamaa linjausta. Myös Pohjois- Suomen hallinto-oikeus on päätöksessään koskien kaivoslain (621/2011) mukaista kullanhuuhtontalupaa (annettu 22.5.2015, päätösnumero 15/0184/1) todennut seuraavaa: "Asiassa on riidatonta, että saamelaiskäräjillä ei ole ollut käytettävissään kaivoslain 34 §:n 2 momentin 2 ja 6 kohdassa tarkoitettua riittävää aineistoa kullanhuuhtontaluvan mukaisesta toiminnasta aiheutuvien vaikutusten arvioimiseksi kaivoslain 38 §:n 1momentissa tarkoitetulla tavalla. Viimeksi mainittuun lainkohtaan perustuvan selvitysvelvollisuutensa nojalla Tukesin olisi ennen ratkaisun tekemistä tullut varmistaa, että mainitussa pykälässä tarkoitetut vaikutukset on asianmukaisella tavalla selvitetty ja arvioitu. Tähän nähden hallinto-oikeus kumoo valituksenalaisen päätöksen ja palauttaa asian Tukesille uudelleen käsiteltäväksi. Tukesin on luparatkaisunsa perusteluissa hallintolain 44 ja 45 §:ien säännökset huomioon ottaen tuotava esille kaivoslain 38 §:n 1 momentissa tarkoitetun selvityksen merkitys lain 50 §:ssä tarkoitetun lupaharkinnan kannalta."

Tukesin tulee selvittää kaivoslain 38 §:n mukaisesti kullanhuuhtontaluvan mukaisesta toiminnasta aiheutuvat vaikutukset saamelaisten oikeudelle alkuperäiskansana ylläpitää ja kehittää omaa kieltään ja kulttuuriaan. Vasta kyseisen selvityksen laatimisen jälkeen tulee Tukesin pyytää Saamelaiskäräjiltä, ja kolttala-alueella lisäksi Kolttien kyläkokoukselta, kaivoslain mukainen lausunto sekä järjestää tarvittavat neuvottelut. Kyseinen selvitys tulee saattaa Saamelaiskäräjien ja Kolttien kyläkokouksen tietoon lausuntopyynnön yhteydessä. Selvityksen yhteydessä tulee toimittaa myös viranomaisten ja paliskuntien lausunnot Saamelaiskäräjien ja Kolttien kyläkokouksen tietoon.

Saamelaiskäräjät on toistuvasti esittänyt, että Tukes laatisi yhteistyössä Saamelaiskäräjien, Kolttien kyläkokouksen, ao. viranomaisten ja saamelaisten kotiseutualueen paliskuntien kanssa menettelyohjesäännöt, joissa sovitaan kaivoslain 38 §:n edellyttämistä menettelytavoista, yhteistyöstä ja vaikutusten arviointien tekemisestä saamelaisten kotiseutualueelle kohdistuvien hakemusten osalta. Vaikka Tukes ei ole ottanut Saamelaiskäräjien esitystä asianmukaisesti huomioon kaivoslain saamelaisia koskevien velvoitteiden toteutumisen edistämiseksi saamelaisten kotiseutualueen lupaharkinnassa, on Saamelaiskäräjät nykyisen tilanteen ratkaisemiseksi aloittanut asiaa koskevat neuvottelut Kolttien kyläkokouksen ja saamelaisten kotiseutualueen paliskuntien kanssa. Nykyinen tilanne, jossa Tukes myöntää lähes poikkeuksetta kaivoslain mukaiset kullanhuuhtontaluvat ilman, että se olisi arvioinut lain edellyttämällä tavalla luvanmukaisen toiminnan vaikutukset saamelaisten alkuperäiskansaoikeuksiin, on kestävä ja vaarantaa saamelaisen kulttuurin jatkuvuuden.

Saamelaiskäräjien näkemyksen mukaan on selvää, että uusia selvitys- ja lausuntopyyntöjä ei tule lähettää eikä lupapäätöksiä tehdä saamelaisten kotiseutualueen osalta ennen kuin yhteisistä menettelytavoista saamelaisten kotiseutualueella on sovittu ja Tukesin

lupaharkintakäytäntö vastaa kaivoslain ja KHO:n yllä viitatusen ennakkotapauksen vaatimuksia.

Tukesin lupaharkintakäytäntö ei vastaa kaivoslain ja KHO:n yllä viitatusen ennakkotapauksen vaatimuksia eikä arviota luvan mukaisen toiminnan vaikutuksista saamelaiskulttuurille ole tehty. Näin ollen Saamelaiskäräjät ei pysty tässä vaiheessa antamaan kattavaa näkemystään lausuttavana olevasta kullanhuuhdontalupahakemuksesta. Lupahakemuksia ei voida ratkaista ennen kuin kaivoslain mukaiset selvitykset ja vuorovaikutusmenettelyt on tehty.

Toimitetun suppean aineiston perusteella Saamelaiskäräjät voi kuitenkin todeta seuraavaa: Hakemusalueen ympäristö on erittäin voimakkaasti hakattu ja myös maanpintaa on voimakkaasti käsitelty. Tämä tulisi lupaharkinnassa ottaa huomioon kaivoslain 50 §:n 1-kohdan mukaisesti kumulatiivisia vaikutuksia arvioitaessa. Hakemusalue sijaitsee Hammastunturin paliskunnan kahden kesälaidunalueen, Kyläaavan ja Karhuaavan, välissä ja koneellinen kullankaivu tällä alueella häiritsee porojen siirtymistä näiden kahden kesälaidunalueen välillä.

Saamelaiskäräjät haluaa lisäksi kiinnittää huomiota siihen, että valtioneuvoston 3.12.2015 hyväksymässä Tenon-Näätämojoen-Paatsjoen vesienhoitoalueen vesienhoitosuunnitelmassa vuosiksi 2016-2021 todetaan, että

Muutamassa vesimuodostumassa (Inarin Sotajoki, Postijoki ja Maddib-Ravadas) arvioidaan olevan riski tilan heikentymisestä koneellisesta kullankaivuusta aiheutuvien paineiden takia

Kullankaivuulla on paikallisia vaikutuksia lähinnä suoraan alapuoliseen jokijaksoon: veden samentumista, kiintoaineen lisääntymistä, ravinteiden, raudan ja alumiinin pitoisuuksien kohoamista. Kuormitus vaihtelee vuosittain, riippuen maansiirto- ja kaivuutoiminnan laajuudesta, sekä kunkin vuoden sademääristä ja virtaamista. ...

Korkeat liukoisen alumiinin pitoisuudet ja kutusoraikkojen siltaantuminen sedimentoituvan kiintoaineen vuoksi voivat heikentää lohikalojen lisääntymistä.

Koneellisen kullankaivuun alapuolisissa vesistöissä seurataan muun muassa toiminnan vaikutuksia veden sameuteen sekä kiintoaineen, raudan ja alumiinin pitoisuuksiin.

Niin sanotuiksi riskivesiksi hyvän ekologisen tilan suhteen arvioitiin jokivesistä koneellisen kullankaivuun aiheuttamien paineiden takia Inarin Sotajoki, Postijoki ja Maddib-Ravadas.

Tenon-Näätämojoen-Paatsjoen vesienhoitoalueen vesienhoitosuunnitelmassa todetun vuoksi Saamelaiskäräjät katsoo, että hakijan mahdollinen liittyminen Lapin Kullankaivajain Liitto ry:n järjestämään vesistön tilan yhteistarkkailuun ei ole riittävää, koska tässä tarkkailussa mitataan vain satunnaisesti veden liekoisen alumiinin ja raudan pitoisuuksia.

Turvallisuus- ja kemikaaliviraston kannanotto lausunnoissa ja muistutuksissa esitettyihin yksilöityihin vaatimuksiin.

Saamelaiskäräjille on toimitettu selvityksen antamista varten kaikilta osin selkeä ja kattava aineisto saamelaisten oikeutta alkuperäiskansana mahdollisesti häiritsevistä alueiden käyttömuodoista. Toimitettu aineisto sisälsi kaivosviranomaisen laatiman selvityksen karttaliitteineen, josta käy ilmi hakemusalue, sen läheisyydessä olevat vastaavat muut luvat ja maankäyttömuodot. Lisäksi Saamelaiskäräjille on toimitettu luettelo linkeistä, mistä selvityksen tausta-aineistoon voi tutustua sekä tarjouduttu pyynnöstä toimittamaan tausta-aineisto myös paperisena Saamelaiskäräjien käyttöön.

Lupaharkinta on tapahtunut kaivoslain 6 luvun mukaisesti. Lupaharkintaan sisältyy muun muassa toiminnasta ja muista lupa-alueen läheisyydessä olevista maankäyttömuodoista aiheutuvan yhteisvaikutuksen arviointi muun muassa saamelaisten alkuperäiskansaoikeuksiin. Tämä käy ilmi päätöksen liitteestä 3. Kaivoslain 33 §:n mukaan kaivosviranomaisen ratkaisee kullanhuuhdontalupia koskevat asiat. Kyseessä oleva alue ei sijoitu koltta-alueelle tai sen läheisyyteen.

Muut lausunnoissa esitetyt kaivosviranomaisen toimivaltaan kuuluvat seikat on otettu päätöksessä huomioon lupamääräyksillä.

Muistutukset ja mielipiteet

Muistutuksia ja mielipiteitä ei ole jätetty.

Hakijan selitys

Hakijalta ei ole pyydetty selitystä.

Päätösmaksu

Päätösmaksu 550 €. Valtion talous- ja henkilöstöhallinnan palvelukeskus lähettää laskun hakijalle.

Perustelut: Asetus Turvallisuus- ja kemikaaliviraston maksullisista suoritteista (636/2013)

Muutoksenhaku

Tähän päätökseen saa hakea muutosta kaivoslain (621/2011) 162 §:n nojalla Pohjois-Suomen hallinto-oikeudelta valittamalla siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään. Päätöksestä perittävästä maksusta voidaan valittaa samassa järjestyksessä kuin pääasiasta. Valitusajaksi on 30 päivää tämän päätöksen antopäivästä. Liitteenä olevasta valitusosoituksesta ilmenee, miten muutosta haettaessa on meneteltävä.

Päätöksestä tiedottaminen

Päätöksestä tiedotetaan kaivoslain (621/2011) 58 §:n mukaisesti. Lupapäätös liitteineen toimitetaan postitse hakijalle. Jäljennös päätöksestä toimitetaan niille, jotka ovat tätä erikseen pyytäneet sekä niille kunnille, ELY-keskuksille ja muille viranomaisille, joille asiasta

sen käsittelyn aikana on annettu tieto tai joilta on pyydetty lausunto. Jäljennös päätöksestä toimitetaan myös saamelaiskäräjille ja paliskunnalle.

Päätöksen antamisesta ilmoitetaan niille, jotka ovat tehneet muistutuksen asiassa tai ovat ilmoitusta erikseen pyytäneet, sekä niille asianosaisille, joita asia erityisesti koskee. Päätöksen antamisesta kuulutetaan alueen kunnan ilmoitustaululla.

Sovelletut säännökset

Kaivoslaki (621/2011)

Asetus kaivostoiminnasta (391/2012)

Asetus Turvallisuus- ja kemikaaliviraston maksullisista suoritteista (636/2013)

Lisätietoja

Lisätietoja antaa Pasi Molkoselkä, puh. 029 5052 133, etunimi.sukunimi@tukes.fi

Terho Liikamaa
Ryhmäpäällikkö

Pasi Molkoselkä
Ylitarkastaja

LIITTEET Liite 1. Valitusosoitus
Liite 2. Kartta alueesta (1:10 000)
Liite 3. Selvitys kullanhuuhtontaluvan myöntämisen esteistä
Liite 4. Ohjeet vakuuden asettamiseen
Liite 5. Panttaussitoumus

TIEDOKSI Hammastunturin paliskunta
Inarin kunta
Lapin ELY-keskus
Metsähallitus
Saamelaiskäräjät

VALITUSOSOITUS

Valitusviranomainen

Päätökseen saa hakea muutosta valittamalla sille hallinto-oikeudelle, jonka tuomiopiirissä pääosa tässä päätöksessä tarkoitetusta alueesta sijaitsee. Toimivaltainen hallinto-oikeus on mainittu valitusosoituksen lopussa. Valituskirjelmä osoitetaan valitusviranomaiselle ja se on toimitettava valitusajassa hallinto-oikeuden kirjaamoon.

Valitusaika

Määräaika valituksen tekemiseen on kolmekymmentä (30) päivää tämän päätöksen antopäivästä.

Valitusoikeus

Päätöksestä voivat valittaa ne, joiden etua, oikeutta tai velvollisuutta asia saattaa koskea, sekä vaikutusalueella ympäristön-, terveyden- tai luonnonsuojelun taikka asuin ympäristön viihtyisyyden edistämiseksi toimivat rekisteröidyt yhdistykset tai säätiöt, asianomaiset kunnat, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset ja muut asiassa yleistä etua valvovat viranomaiset, saamelaiskäräjät sillä perusteella, että luvassa tarkoitettu toiminta heikentää saamelaisten oikeutta alkuperäiskansana ylläpitää ja kehittää omaa kieltään ja kulttuuriaan ja kolttien kyläkokous sillä perusteella, että luvassa tarkoitettu toiminta heikentää kolttia-alueella kolttien elinolosuhteita ja mahdollisuuksia harjoittaa elinkeinoja.

Valituksen sisältö

Valituskirjelmässä on ilmoitettava

- 1) päätös, johon haetaan muutosta
- 2) miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi
- 3) perusteet, joilla muutosta vaaditaan
- 4) valittajan nimi ja kotikunta
- 5) postiosoite ja puhelinnumero, joihin asiaa koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa

Jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä tai jos valituksen laatijana on joku muu henkilö, valituskirjelmässä on ilmoitettava myös tämän nimi ja kotikunta.

Valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen on allekirjoitettava valituskirjelmä, ellei valituskirjelmää toimiteta sähköisesti (telekopiona tai sähköpostilla).

Valituksen liitteet

Valituskirjelmään on liitettävä

- 1) päätös, johon haetaan muutosta valittamalla, alkuperäisenä tai jäljennöksenä
- 2) asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle
- 3) asiamiehen valtakirja

Valituskirjelmän toimittaminen perille

Valituskirjelmän voi viedä valittaja itse tai hänen valtuuttamansa asiamies. Valituskirjelmä liitteineen voidaan myös lähettää postitse, telekopiona tai sähköpostilla. Postiin valituskirjelmä on jätettävä niin ajoissa, että se ehtii perille valitusajan viimeisenä päivänä ennen aukioloajan päättymistä. Hallinto-oikeudessa kirjaamon aukioloaika on klo 8.00–16.15. Sähköisesti (telekopiona tai sähköpostilla) toimitetun valituskirjelmän on oltava toimitettu niin, että se on käytettävissä vastaanottolaitteessa tai tietojärjestelmässä määräajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä.

Valittajalta peritään hallinto-oikeudessa **oikeudenkäyntimaksu** 250 euroa. Oikeudenkäyntimaksua ei peritä, jos hallinto-oikeus muuttaa valituksenalaista päätöstä muutoksenhakijan eduksi. Tuomioistuinten ja eräiden oikeushallintoviranomaisten suoritteista perittävistä maksuista annetussa laissa (1455/2015) on erikseen säädetty eräistä tapauksista, joissa maksua ei peritä.

Toimivaltaisen hallinto-oikeuden yhteystiedot muutoksenhakua varten:

Pohjois-Suomen hallinto-oikeus

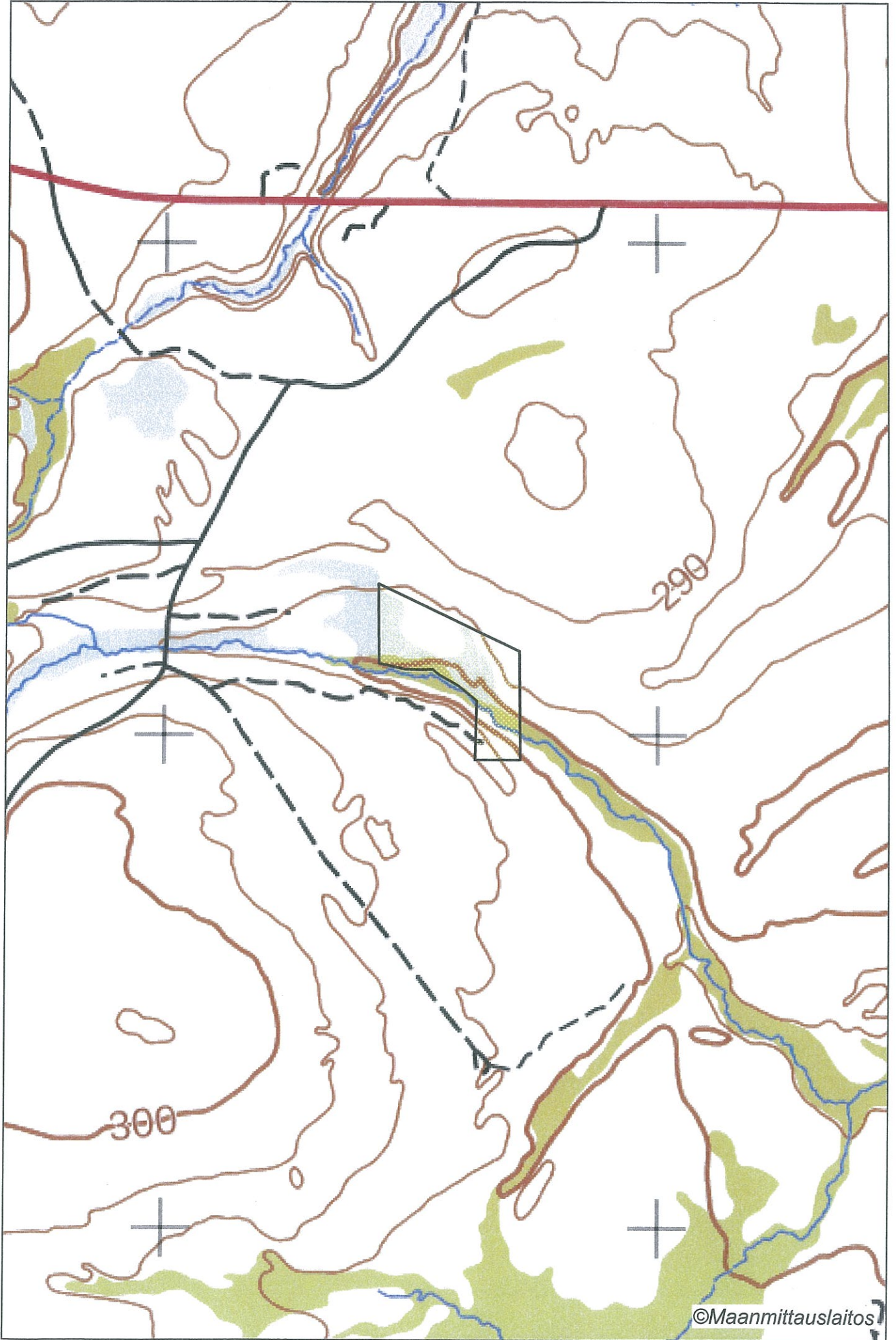
Käyntiosoite: Isokatu 4, OULU

Postiosoite: PL 189, 90101 OULU

Faksi: 029 56 42841

Sähköposti: pohjois-suomi.hao@oikeus.fi

Puhelin: 029 56 42800 (vaihde)

Selvitys kullanhuuhdontaluvan HL2014:0040 mahdollisista myöntämisen esteistä

Yleistä kullanhuuhdonnasta

Kullanhuuhdonta on ollut pienenevä maankäyttömuoto koko 2000-luvun ajan. Esimerkiksi vuonna 2000 kullanhuuhdontaan oikeuttavia lupia on ollut voimassa yli 400, kun tällä hetkellä vastaava määrä on 173. Hakemuksia on vireillä 137. Hakemuksista 55kpl on jatkohakemuksia tällä hetkellä voimassa oleville luvulle ja yhteensä 94 hakemusta on jatkohakemuksia hakemushetkellä voimassa olleille luvulle. (lähde: Kaivosrekisteri 9.5.2016). Lisäksi kullanhuuhdontaan varattujen alueiden keskikoko on pienentynyt uuden kaivoslain voimaantulon myötä noin 20%, koska lupa-alueen maksimikoko pieneni 7 hehtaarista 5 hehtaariin.

Kullanhuuhdonnan mahdollinen vaikutus saamelaiskulttuuriin selvitetään paliskunnittain, koska poronhoito on tärkeä osa saamelaiskulttuuria ja se on alueiden käytön kannalta herkkä elinkeino. Koska paliskuntien alueet on selkeästi rajattu aidoilla, kaivoslain mukaisen kullanhuuhdonnan vaikutukset saamelaiskulttuurille rajoittuvat pääasiassa sen paliskunnan alueeseen, jolla kullanhuuhdonta harjoitetaan.

Kullanhuuhdontaluvan nojalla ei saa harjoittaa toimintaa, joka vaikuttaa vesistöön. Mikäli tällaista toimintaa on suunniteltu lupa-alueella harjoitettavan, tulee toimintaan olla ympäristö- tai vesilupa. Näissä luvissa toimivaltainen viranomainen on Pohjois-Suomen aluehallintovirasto.

Lupa-alueen kuvaus

Kullanhuuhdontalupa-hakemusalue HL2014:0040 (4,9 ha) sijoittuu Hammastunturin paliskunnan alueelle, metsätalousalueelle, Köysivaaran alueelle. Luvalla jatketaan valtausoikeuden KaivNro 7893 voimassaoloa.

Hammastunturin paliskunnan kokonaispinta-ala on noin 252000 ha. Poronhoidon kannalta tärkeitä rakenteita tai tunnettuja laidunalueita ei sijaitse lupa-alueella tai sen läheisyydessä.

Hammastunturin paliskunnan alueelle sijoittuu 42 kpl kullanhuuhdontaan oikeuttavia lupia, pinta-alaltaan yhteensä noin 230ha. Näistä kyseisen lupahakemuksen läheisyyteen (2 km säteellä alueesta) sijoittuu 1 kpl (4,2ha). Alueen läheisyydessä on vireillä myös 6 kpl kullanhuuhdontalupahakemuksia pinta-alaltaan 26,5 ha, joista neljä on jatkohakemusta hakemushetkellä voimassa olleelle luvulle.

Luvan mukaisen toiminnan kuvaus

Alueella on tarkoitus harjoittaa konekaivua, suunniteltu vuotuinen kaivumäärä on 200-400m³. Luvan mukainen toiminta vaatii myös ympäristöluvan. Toimivaltainen ympäristölupaviranomainen on Pohjois-Suomen aluehallintovirasto.

Muut häiritsevät alueiden käyttömuodot hakemuksessa tarkoitettulla alueella ja sen läheisyydessä

Haettu alue kuuluu Metsähallituksen hallinnoimaan metsätalousalueeseen joka on Ylä-Lapin luonnonvarasuunnitelmassa merkitty osin suojametsäalueeksi. Alue sijoittuu suurimmalta osalta metsätaloustoimien ulkopuoliselle kitumaan ohutturpeiselle ojanvarsirämeelle puustona pientä hieskoivua. Alue on luontaisesti uudistuvaa. Lähiajan hakkuusuunnitelmia hakemusalueelle ei ole. Alue sijaitsee Metsähallituksen ja Hammastunturin paliskunnan sopimuksen mukaisella rajoitusalueella, jossa metsien käsittelyä on rajoitettu 20 vuoden ajaksi.

Liite 3

Metsähallitus ei linjauksensa mukaisesti myy kyseessä olevan alueen läheisyydestä maa-alueita.

Alueen läheisyydessä, pohjoispuolella kulkee maantie 9694 Laanila- Kuttura. Lisäksi alueen läheisyydessä alueen etelä- ja länsipuolella noin 300m:n päässä kiertää metsäautotie Alueella tai sen läheisyydessä ei ole yhtään voimassa olevaa vuokra- tai käyttöoikeussopimusta tällä hetkellä. Uusia vuokrasopimuksia tehtäessä Metsähallitus kuulee alueen paliskuntaa ennen sopimuksen tekemistä.

Näiden lisäksi Metsähallitus on laatinut paliskuntain yhdistyksen kanssa yhteistyösopimuksen, jossa määritellään Metsähallituksen ja paliskunnan yhteistoiminta erilaisten maankäyttömuotojen yhteydessä.

Lupa-alueella tai sen läheisyydessä ei ole retkeilyreittiä eikä erityistä retkeilykohdetta. (www.retkikartta.fi)

Lupa-alueella tai sen läheisyydessä ei ole poronhoitoon liittyviä rakennelmia.

Metsähallitus myy metsästyslupia lupa-alueelle ja sen läheisyyteen. Lisäksi paikallisilla asukkailla on vapaa metsästyoikeus alueella. Alueen poronhoito huomioidaan lupametsästyksen määrän mitoittamisessa.

Kun huomioidaan edellä kerrotut tosiseikat, kullanhuhdentaluvassa annetut määräykset ja muualla lainsäädännössä ja muissa luvissa annetut velvoitteet, voidaan todeta, että kullanhuhdentaluvan HL2014:0040 oikeuttamat toimenpiteet eivät yksin taikka yhdessä muiden vastaavien lupien ja edellä kuvattujen muiden maankäyttömuotojen kanssa heikennä olennaisesti saamelaisten oikeutta harjoittaa kulttuuriaan. Yhteisvaikutusta arvioidessa on huomioitu lausunnoissa esiin tulleet seikat sekä alueiden ja toimintojen kokonaismäärä, sijainti ja toiminta. Vaikka alue sijoittuu Hammastunturin paliskunnan kahden kesälaidunalueen, Kyläaavan ja Karhuaavan välimaastoon, niin lupa-alueen länsipuolella, suoraan kyseisten aapojen välissä, on useita kilometrejä kullanhuhdontoiminnalta ja muulta maankäytöltä vapaata aluetta. Näin ollen voidaan katsoa, että luvan mukainen toiminta ei estä, eikä olennaisesti haittaa porojen vapaata kulkua laidunalueiden välillä.

Lisäksi alue on rajattu ja toimintaan tarvittavien lupien lupamääräykset niin kyseisellä lupa-alueella kuin läheisyydessäkin turvaavat sen, että toiminnasta mahdollisesti aiheutuvat haitat ovat ajalliselta kestoaltaan ja sijainniltaan rajallisia, lupa-alueelle rajoittuvia, eivätkä olennaisesti haittaa saamelaisten oikeutta harjoittaa kulttuuriaan. Luvan saajan aiemmasta samanlaisesta toiminnasta alueella ei kaivosviranomaisen tietoon ole tullut seikkoja, jotka estäisivät luvan myöntämisen.

Luvan saaja on myös osoittanut olevansa kelpoinen hakemaan kullanhuhdentalupaa eikä hakemusalueella ole selvitysten ja saatujen lausuntojen perusteella muitakaan kaivoslaissa mainittuja luvan myöntämisen esteitä.

Aineistoa:

Kaivosrekisterin karttapalvelu (www.kaivostoiminta.fi/kartta)

Retkeilyreitit ja rakenteet (<http://www.retkikartta.fi/>)

Ylä-Lapin luonnonvarasuunnitelma (<http://www.metsa.fi/vlalappi>)

Paliskuntain yhdistyksen ja Metsähallituksen välinen yhteistyösopimus (<http://www.metsa.fi/-/metsahallitus-paliskuntain-yhdistys-ja-paliskunnat-tiivistavat-yhteistyota>)